

Робоча програма дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Грошово-кредитні системи зарубіжних країн

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Іспит

Призначення дисципліни

Дисципліна «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» формує у студентів системне розуміння організації та функціонування грошово-кредитних систем провідних країн світу в умовах глобалізації фінансових ринків. Курс охоплює теоретичні засади грошово-кредитних систем, їх структуру, механізми монетарного регулювання, діяльність центральних банків та міжнародні валютно-фінансові відносини.

Дисципліна є обов'язковою для здобувачів ОС Бакалавр за спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та забезпечує формування фінансово-аналітичних компетентностей у контексті цифрових технологій.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансово-економічної інформації: виявлення закономірностей функціонування грошово-кредитних систем, порівняння моделей монетарного регулювання, формування обґрунтованих висновків.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних оглядів, розрахункових робіт і презентацій щодо грошово-кредитних систем.

Комунікація

Здатність до усної та письмової фахової комунікації: чітко пояснювати монетарні концепції, аргументовано характеризувати грошово-кредитну політику зарубіжних центральних банків, оформлювати аналітичні звіти та записки.

Цифрова компетентність

Готовність використовувати інформаційні системи та технології для аналізу фінансових даних, роботи з базами даних центральних банків, МВФ, Світового банку, опрацювання статистики грошово-кредитних агрегатів.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію щодо грошово-кредитних систем зарубіжних країн; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння грошово-кредитних систем

Розуміння сутності грошово-кредитних систем зарубіжних країн, їх структури, функцій та ролі у глобальній фінансовій архітектурі. Знання принципів функціонування центральних банків, комерційних банків та небанківських фінансових посередників у провідних країнах світу.

Аналіз монетарної політики

Здатність аналізувати інструменти та механізми монетарної політики зарубіжних центральних банків: відсоткові ставки, операції на відкритому ринку, резервні вимоги, валютні інтервенції та нетрадиційні інструменти (QE, TLTRO).

Порівняльний аналіз систем

Знання особливостей грошово-кредитних систем США, ЄС, Великої Британії, Японії, Китаю та інших провідних країн; здатність проводити їх порівняльний аналіз та виявляти тенденції розвитку в умовах фінансової глобалізації.

Студент повинен вміти: оцінювати ефективність монетарної політики зарубіжних країн; характеризувати структуру та функції центральних банків світу; аналізувати грошово-кредитні агрегати та валютні курси; орієнтуватися в міжнародній валютно-фінансовій системі; застосовувати цифрові інструменти для роботи з фінансовими даними.

Результати навчання

→ Характеристика грошово-кредитних систем

Пояснювати сутність, структуру та принципи функціонування грошово-кредитних систем зарубіжних країн: грошові агрегати, грошовий обіг, кредитна система, банківський нагляд та регулювання.

→ Порівняльна характеристика банківських систем

Характеризувати банківські системи окремих країн, порівнювати їх інституційну структуру, нормативно-правове регулювання та особливості функціонування в умовах цифровізації фінансів.

→ Аналіз монетарного регулювання

Аналізувати інструменти та результати монетарної політики центральних банків провідних країн; порівнювати моделі монетарного регулювання в різних економічних системах.

→ Міжнародна валютно-фінансова система

Орієнтуватися в архітектурі міжнародної валютно-фінансової системи; аналізувати вплив глобалізаційних процесів, фінансових криз та цифрових інновацій (CBDC, криптовалюти) на розвиток грошово-кредитних систем.

Теоретичні засади грошово-кредитних систем

Тема 1.1

Грошово-кредитна система: поняття, структура та типологія. Еволюція грошових систем, грошові агрегати, грошова маса та грошова база в зарубіжних країнах.

Тема 1.2

Кредитна система зарубіжних країн: центральні банки, комерційні банки, небанківські фінансові посередники. Принципи побудови та функціонування.

Тема 1.3

Центральні банки зарубіжних країн: статус, функції, інструменти монетарної політики. Незалежність центрального банку та її значення для монетарної стабільності.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитна система: поняття, структура та типологія

Лекція 1–2 (4 год.): Грошово-кредитна система як сукупність грошових відносин, інституцій та механізмів регулювання. Складові елементи: грошова система (грошова одиниця, масштаб цін, види грошей, емісія) та кредитна система (інституційна структура, кредитні відносини). Типологія грошових систем: золотомонетний стандарт, золотозлитковий, золотодевізний, паперово-кредитна система. Сучасні грошові системи та їх характеристика.

Грошові агрегати: M0, M1, M2, M3 — склад та порядок розрахунку в різних країнах. Грошова маса та грошова база. Грошовий мультиплікатор. Особливості структури грошових агрегатів у США, ЄС та Великій Британії.

Ключові питання лекції

- Поняття грошово-кредитної системи та її складові елементи
- Еволюція грошових систем: від металевих стандартів до сучасних
- Грошові агрегати та порядок їх розрахунку
- Грошова маса, грошова база та грошовий мультиплікатор
- Порівняльна характеристика грошових систем провідних країн
- Вплив цифровізації на сучасні грошові системи (цифрові валюти центральних банків)

❑ Нормативна база: статuti Федеральної резервної системи США (Federal Reserve Act), Євросистеми (Treaty on the Functioning of the EU, Art. 127–133).

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз грошових агрегатів: заповнення порівняльної таблиці за структурою агрегатів М0–М3 у США (ФРС), ЄС (ЄЦБ) та Великій Британії (Bank of England). Аналіз динаміки грошової маси за офіційними статистичними даними.

Завдання 2. Розрахунок грошового мультиплікатора на умовних даних для різних рівнів обов'язкових резервних вимог. Аналіз впливу норми резервування на обсяг кредитної емісії.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ 1
- Підготовка порівняльної характеристики грошових систем двох країн (за вибором студента) за критеріями: грошова одиниця, емісійний механізм, агрегати
- Складання схеми «Еволюція грошових систем» з прикладами по країнах
- Аналіз статистики грошових агрегатів на офіційних сайтах центральних банків (federalreserve.gov, ecb.europa.eu)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати типи грошових систем, розраховувати грошові агрегати та мультиплікатор, порівнювати грошові системи зарубіжних країн.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Кредитна система зарубіжних країн

Лекція 3–4 (4 год.): Кредитна система як сукупність кредитних відносин та інститутів. Інституційна структура кредитної системи: центральний банк, комерційні банки (універсальні, спеціалізовані), парабанківські інститути (страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні банки, іпотечні установи). Порівняльна характеристика кредитних систем різних типів: американська (ринкова), континентальна (банкоцентрична), британська, японська.

Банківська система: одно- та дворівнева. Центральний банк як регулятор і кредитор останньої інстанції. Комерційні банки: функції, операції (активні, пасивні, посередницькі), банківський нагляд та регулювання. Базельські угоди (Basel I, II, III) як міжнародний стандарт банківського регулювання.

Ключові питання лекції

- Поняття та структура кредитної системи зарубіжних країн
- Типологія кредитних систем: ринкова, банкоцентрична
- Центральний банк: статус, функції, інструменти
- Комерційні банки: операції та банківський нагляд
- Небанківські фінансові посередники та їх роль
- Базельські угоди: вимоги до капіталу та ліквідності банків
- Цифровий банкінг та фінтех як виклики для традиційної кредитної системи

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Побудова схем інституційної структури кредитних систем США, ЄС та Японії. Порівняльний аналіз за критеріями: кількість рівнів, типи інститутів, роль центрального банку.

Завдання 2. Аналіз нормативів Basel III: вимоги до достатності капіталу (CET1, Tier 1, Tier 2), коефіцієнти ліквідності (LCR, NSFR) — розрахунок на умовних даних банку.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Яка модель кредитної системи є більш ефективною для забезпечення фінансової стабільності?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання теоретичного матеріалу за підручником: Крупка М. І., Андрущак Є. М., Пайтра Н. В. «Банківська система» — Львів: ЛНУ, 2023 — розділи «Банківська система», «Центральний банк»
- Підготовка аналітичної записки: «Базельське регулювання банківського капіталу: сучасний стан та тенденції» (1–2 сторінки)
- Складання порівняльної таблиці типів кредитних систем за країнами
- Пошук статистичних даних на сайтах BIS (bis.org) та IMF (imf.org) щодо показників банківських систем провідних країн

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати структуру кредитних систем, порівнювати їх типи, аналізувати вимоги Basel III та функції основних фінансових інститутів.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Центральні банки зарубіжних країн

Лекція 5 (2 год.): Центральний банк як ключовий елемент грошово-кредитної системи: виникнення, еволюція, сучасний статус. Функції центрального банку: емісія грошей, кредитор останньої інстанції, банк уряду, банк банків, управління золотовалютними резервами, банківський нагляд. Незалежність центрального банку: поняття, виміри (операційна, цільова, інституційна, фінансова), значення для монетарної стабільності.

Мандати центральних банків: мандат монетарної стабільності (таргетування інфляції), мандат фінансової стабільності, мандат оверсайту платіжних систем. Порівняльна характеристика мандатів ФРС США, ЄЦБ, Bank of England, Bank of Japan.

Інструменти монетарної політики

1. Відсоткові ставки (облікова ставка, ставки за операціями на відкритому ринку)
2. Операції на відкритому ринку (купівля-продаж державних цінних паперів)
3. Обов'язкові резервні вимоги
4. Валютні інтервенції
5. Нетрадиційні інструменти: кількісне пом'якшення (QE), цільове довгострокове рефінансування (TLTRO), форвардні орієнтири (Forward Guidance)
6. Макропруденційні інструменти

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз центральних банків: заповнення таблиці за критеріями (заснування, статус, мандат, основні інструменти, ключова ставка) для ФРС США, ЄЦБ, Банку Англії та Банку Японії.

Завдання 2. Аналіз динаміки ключових ставок провідних центральних банків за 2022–2025 рр. (ФРС, ЄЦБ, Bank of England). Побудова графіків та висновки щодо реакції на інфляційний цикл.

Завдання 3. Кейс: оцінка заходів нетрадиційної монетарної політики (QE) провідних центральних банків під час кризи 2020–2022 рр. та їх наслідки.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Центральні банки»
- Підготовка порівняльної характеристики двох центральних банків (за вибором студента) за критеріями незалежності та ефективності монетарної політики
- Аналіз річного звіту ЄЦБ ([ecb.europa.eu](https://www.ecb.europa.eu)) або ФРС ([federalreserve.gov](https://www.federalreserve.gov)) за 2024 рік
- Підготовка реферату: «Нетрадиційні інструменти монетарної політики: досвід зарубіжних центральних банків» (3–4 сторінки)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати функції та інструменти центральних банків, порівнювати мандати провідних центральних банків та аналізувати їх монетарну політику.

Грошово-кредитні системи провідних країн світу

Тема 2.1

Грошово-кредитна система США: Федеральна резервна система, структура банківської системи, особливості монетарного регулювання та долар як резервна валюта.

Тема 2.2

Грошово-кредитна система Єврозони та ЄС. Євросистема і ЄЦБ: структура, функції, монетарна політика. Проблеми монетарної інтеграції та єдиної валюти.

Тема 2.3

Грошово-кредитні системи Великої Британії та Японії. Особливості монетарного регулювання Банку Англії та Банку Японії, досвід нетрадиційної монетарної політики.

Тема 2.4

Грошово-кредитна система Китаю: Народний банк Китаю, юань та його інтернаціоналізація, специфіка фінансового регулювання та цифровий юань.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитна система США

Лекція 6–7 (4 год.): Федеральна резервна система (ФРС) США: виникнення (1913), організаційна структура (Рада керуючих, 12 федеральних резервних банків, Федеральний комітет відкритого ринку — FOMC). Функції ФРС: емісія доларів, банківський нагляд, платіжна інфраструктура, управління монетарною політикою. Дуальний мандат ФРС: цінова стабільність (2% інфляція PCE) та максимальна зайнятість.

Банківська система США: комерційні банки (national banks, state banks), інвестиційні банки, ощадні установи (savings & loan associations), кредитні спілки. Регуляторна архітектура: ФРС, OCC, FDIC, SEC, CFPB. Закон Додда-Франка (2010) та його вплив на регулювання.

Долар як резервна валюта

Долар США у міжнародній валютній системі: частка у світових резервах (бл. 59%), роль у міжнародній торгівлі та фінансах. Бреттон-Вудська система та перехід до флоатингу (1971–1973). «Дилема Тріффіна» та сучасні виклики для домінування долара.

Ключові формули та показники

- Федеральна фондова ставка (Fed Funds Rate) як ключовий орієнтир монетарної політики
- Ставки за надлишковими резервами (IORB) та зворотного РЕПО (RRP)
- Кількісне пом'якшення (QE): обсяги програм ФРС 2008–2022 рр.

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз структури ФРС: побудова організаційної схеми, характеристика функцій кожного рівня. Аналіз рішень FOMC щодо відсоткових ставок у 2022–2024 рр. та їх обґрунтування.

Завдання 2. Аналіз балансу ФРС (Federal Reserve Balance Sheet): динаміка активів під час QE/QT (кількісне посилення). Побудова графіку та висновки щодо впливу на грошову масу.

Завдання 3. Кейс: наслідки підвищення ставки ФРС у 2022–2023 рр. для глобальних фінансових ринків. Аналіз даних та формулювання висновків.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Грошово-кредитна система США»
- Підготовка аналітичного огляду: «Монетарна політика ФРС у 2022–2024 рр.: цикл підвищення ставок та боротьба з інфляцією» (2–3 сторінки)
- Аналіз статистики ФРС (federalreserve.gov): баланс, грошові агрегати M1/M2, ставки
- Опрацювання статті: Харкуша Ю. «Монетарна політика: операційний дизайн» — Фінанси України, 2023, № 2

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати структуру та функції ФРС, аналізувати монетарну політику США та оцінювати роль долара у міжнародних фінансах.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитна система Єврозони та ЄС

Лекція 8–9 (4 год.): Євросистема: структура (ЄЦБ + центральні банки країн єврозони), функції та механізм прийняття рішень (Рада керуючих, Виконавча рада). Євро: введення, механізм встановлення курсів, роль у міжнародній системі. Єдина монетарна політика єврозони: стратегія таргетування інфляції (2%), основні операції рефінансування (MRO), довгострокові операції рефінансування (LTRO, TLTRO), програми купівлі активів (APP, PEPP).

Проблеми монетарної інтеграції: «оптимальна валютна зона» (критерії Манделла), асиметричні шоки, боргова криза єврозони 2010–2015 рр., банківський союз ЄС (SSM, SRB), ринок капіталів (CMU).

Ключові питання лекції

- Структура та функції Євросистеми
- Монетарна стратегія ЄЦБ: ціль, інструменти, операційна рамка
- Нетрадиційна монетарна політика ЄЦБ: QE, TLTRO, від'ємні ставки
- Банківський союз ЄС: єдиний механізм нагляду та врегулювання
- Боргова криза єврозони та уроки для монетарної інтеграції
- Цифровий євро: проект CBDC ЄЦБ, поточний стан та перспективи

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз монетарної політики ЄЦБ: динаміка ключових ставок (MRO, DFR, MLF) у 2021–2024 рр. Порівняння з інфляцією в єврозоні. Побудова графіків та висновки.

Завдання 2. Аналіз балансу ЄЦБ: структура активів та пасивів, динаміка в умовах REPP та APP. Розрахунок частки програм купівлі активів у ВВП єврозони.

Завдання 3. Кейс: боргова криза Греції 2010–2015 рр. — причини, заходи «трійки», наслідки для єдиної монетарної політики. Групове обговорення.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Грошово-кредитна система ЄС»
- Підготовка аналітичної записки: «Монетарна політика ЄЦБ в умовах підвищеної інфляції 2022–2024 рр.» (2–3 сторінки)
- Аналіз статистики ЄЦБ ([ecb.europa.eu/stats](https://www.ecb.europa.eu/stats)) щодо балансу, ставок та грошових агрегатів єврозони
- Розв'язання задач на визначення умов «оптимальної валютної зони» для умовної групи країн (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати структуру та монетарну стратегію ЄЦБ, аналізувати проблеми монетарної інтеграції та оцінювати ефективність єдиної монетарної політики.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитні системи Великої Британії та Японії

Лекція 10 (2 год.): Велика Британія: Банк Англії (Bank of England, заснований 1694) — найстаріший центральний банк. Структура, функції, незалежність з 1997 р. Інструменти монетарної політики: Bank Rate, купівля активів (Asset Purchase Facility). Регуляторна реформа 2012–2013 рр.: PRA та FCA. Вплив Brexit на фінансову систему та Лондон як глобальний фінансовий центр.

Японія: Банк Японії (Bank of Japan, заснований 1882). Тривала дефляція та нетрадиційна монетарна політика: нульові та від'ємні ставки, контроль кривої прибутковості (YCC), масштабне кількісне і якісне пом'якшення (QQE). Особливості банківської системи Японії: мегабанки, банківські кейрецу, Japan Post Bank.

Ключові питання лекції

- Банк Англії: еволюція, статус, інструменти монетарної політики
- Регуляторна архітектура Великої Британії після реформи 2012 р.
- Brexit та його наслідки для британської фінансової системи
- Банк Японії: унікальний досвід нетрадиційної монетарної політики
- Контроль кривої прибутковості (YCC): механізм, цілі та проблеми
- Особливості банківської системи Японії та роль небанківських інститутів

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз монетарної політики Банку Англії та Банку Японії: динаміка ключових ставок, обсяги програм купівлі активів, реакція на інфляційні тенденції 2022–2024 рр.

Завдання 2. Аналіз кривої прибутковості (yield curve) японських державних облігацій (JGB) в умовах УСС. Порівняння з кривими прибутковості США та Великої Британії.

Завдання 3. Кейс: наслідки Brexit для британської фінансової системи та перенесення фінансових операцій з Лондона. Аналіз статистичних даних та формулювання висновків.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділи «Велика Британія», «Японія»
- Підготовка аналітичного огляду: «Нетрадиційна монетарна політика Банку Японії: оцінка ефективності та відмова від УСС у 2024 р.»
- Аналіз даних Bank of England (bankofengland.co.uk) та Bank of Japan (boj.or.jp)
- Підготовка таблиці «Порівняння монетарних систем Великої Британії та Японії»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати особливості грошово-кредитних систем Великої Британії та Японії, аналізувати нетрадиційні інструменти монетарної політики.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитна система Китаю

Лекція 11–12 (4 год.): Народний банк Китаю (PBOC): організаційна структура, функції, місце у фінансовій системі КНР. Особливості монетарного регулювання в умовах трансформаційної економіки: подвійна мета (стабільність цін і підтримка зростання), інструменти PBOC (Required Reserve Ratio, MLF, SLF, OMO). Система процентних ставок Китаю: LPR (Loan Prime Rate), DR007, MLF rate.

Банківська система Китаю: чотири державні мегабанки (ICBC, CCB, ABC, BOC), акціонерні банки, міські та сільські банки, спеціалізовані банки розвитку. Регулятор: National Financial Regulatory Administration (NFRA) з 2023 р.

Юань та цифрові інновації

Інтернаціоналізація юаня (RMB): включення до кошика SDR МВФ (2016), офшорний ринок юаня (CNH), двосторонні своп-угоди PBOC, розрахунки в юанях у міжнародній торгівлі. Поточний стан: частка у світових резервах та торгівлі.

Цифровий юань (e-CNY): концепція CBDC PBOC, технічна архітектура, поточне тестування, потенційний вплив на міжнародні платіжні системи та дедоларизацію.

- Зв'язок монетарної та курсової політики Китаю
- Управління капітальним рахунком: поточний стан лібералізації
- Фінтех-гіганти (Alipay, WeChat Pay) та їх вплив на фінансову систему

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз монетарних інструментів РВОС: порівняння інструментарію з ФРС та ЄЦБ. Побудова порівняльної таблиці (мета, інструменти, прозорість комунікації).

Завдання 2. Аналіз динаміки курсу юань/долар (CNY/USD) та курсової політики РВОС у 2022–2024 рр. Оцінка ступеня управління курсом відносно ринкового рівноваги.

Завдання 3. Кейс: цифровий юань (e-CNY) — потенційний вплив на міжнародну роль долара та глобальну платіжну архітектуру. Підготовка аргументів «за» та «проти».

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Грошово-кредитна система Китаю»
- Підготовка аналітичної записки: «Інтернаціоналізація юаня: поточний стан та перспективи» (2–3 сторінки)
- Аналіз статистики РВОС (pbc.gov.cn) та BIS (bis.org) щодо показників китайської фінансової системи
- Підготовка есе: «Цифровий юань і майбутнє міжнародної монетарної системи»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати особливості грошово-кредитної системи Китаю, аналізувати інструменти РВОС, оцінювати перспективи інтернаціоналізації юаня та CBDC.

Міжнародна валютно-фінансова система та валютні відносини

Тема 3.1

Міжнародна валютна система: еволюція, сучасна архітектура, валютні режими та МВФ як ключова міжнародна фінансова інституція.

Тема 3.2

Валютні курси та валютні ринки: механізми формування, чинники впливу, теорії валютних курсів, інструменти валютного регулювання.

Тема 3.3

Міжнародні фінансові організації та глобальна фінансова архітектура. МВФ, Світовий банк, БМР, регіональні банки розвитку та їх роль у монетарній стабільності.

Тема 3.4

Фінансові кризи у зарубіжних країнах: типологія, причини, наслідки та уроки для монетарної політики. Механізми запобігання та подолання криз.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Міжнародна валютна система

Лекція 13–14 (4 год.): Міжнародна валютна система (МВС): поняття, функції, еволюція. Золотий стандарт (1870–1914): механізм, переваги, недоліки. Між-воєнний період та нестабільність. Бреттон-Вудська система (1944–1971): фіксовані курси, роль долара і золота, МВФ і МБРР, причини краху. Ямайська система (з 1976): плаваючі курси, демонетизація золота, роль СДР. Сучасна нереформована МВС та дискусії щодо реформування.

Валютні режими: фіксований, плаваючий (вільне плавання та кероване плавання), валютне управління (currency board), доларизація. Класифікація МВФ (de jure та de facto). Переваги та недоліки різних режимів для країн з різним рівнем розвитку.

МВФ як ключова міжнародна фінансова інституція

Міжнародний валютний фонд: заснування, членство, структура управління (Рада керуючих, Виконавча рада). Функції МВФ: нагляд (Стаття IV), фінансова допомога (програми Stand-By, EFF, FCL, RFI), технічна допомога та навчання. Ресурси МВФ: квоти, Нові угоди про запозичення (NAB), СДР. Критика МВФ: «вашингтонський консенсус» та уроки криз.

- СДР (Special Drawing Rights): склад кошика, функції, розподіл 2021 р.
- Програми МВФ для України: досвід та сучасне співробітництво

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Класифікація валютних режимів: розподіл 20 країн за класифікацією МВФ (AREAER). Аналіз зв'язку між валютним режимом та макроекономічними показниками (інфляція, темпи зростання).

Завдання 2. Аналіз кошика СДР: склад, ваги валют, динаміка змін. Розрахунок вартості СДР у доларах на поточну дату.

Завдання 3. Кейс: програма МВФ для конкретної країни (за вибором) — умови, обсяги допомоги, наслідки виконання структурних реформ.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Міжнародна валютна система»
- Підготовка реферату: «Реформування міжнародної валютної системи: сучасні дискусії та пропозиції» (3–4 сторінки)
- Аналіз World Economic Outlook МВФ (imf.org) за 2024 рік: глобальні монетарні тенденції
- Підготовка порівняльної таблиці валютних систем Бреттон-Вудс і Ямайської

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати еволюцію та сучасну архітектуру МВС, класифікувати валютні режими, аналізувати функції та програми МВФ.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Валютні курси та валютні ринки

Лекція 15 (2 год.): Валютний курс: поняття, види (номінальний, реальний, ефективний), методи котирування (пряме, непряме, крос-курс). Чинники формування валютного курсу: паритет купівельної спроможності (ППС), паритет відсоткових ставок (непокритий та покритий, UIP/CIP), платіжний баланс, очікування та спекуляції. Теорії валютних курсів: теорія ППС (абсолютний та відносний), модель активів (портфельна рівновага).

Валютний ринок (FOREX): структура (spot, forward, futures, options, swap), учасники (центральні банки, комерційні банки, ТНК, хедж-фонди), обсяги (глобальний FOREX — бл. 7,5 трлн дол./день за даними BIS 2022). Валютне регулювання та інтервенції центральних банків.

Ключові формули та показники

- **Реальний валютний курс:** $q = e \times (P^* / P)$
- **Паритет купівельної спроможності:** $e = P / P^*$
- **Непокритий паритет відсоткових ставок (UIP):** $i = i^* + \Delta e^e$
- **Покритий паритет відсоткових ставок (CIP):** $i = i^* + (F - e) / e$
- **Ефективний валютний курс:** зважене середнє за торговельними партнерами

Валютне регулювання

Інструменти: валютні інтервенції (стерилізовані та нестерилізовані), резервні вимоги для іноземної валюти, контроль капіталу (capital controls), макропруденційні заходи для валютних ризиків.

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок крос-курсів валют та арбітражу: визначення курсів євро/ієна, фунт/ієна через курси до долара. Виявлення можливості тристороннього арбітражу.

Задача 2. Розрахунок реального ефективного валютного курсу (REER) для умовної країни за даними про номінальні курси та індекси цін. Аналіз конкурентоспроможності.

Задача 3. Перевірка паритету відсоткових ставок (UIP/CIP): розрахунок очікуваної зміни валютного курсу на основі різниці відсоткових ставок. Порівняння з фактичними даними.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Гербич Л. А. «Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн» — Київ: КНТЕУ, 2019 — розділ «Валютні системи та валютні ринки»
- Аналіз динаміки обмінних курсів основних валютних пар (EUR/USD, GBP/USD, USD/JPY, USD/CNY) за 2022–2024 рр. за даними BIS або ECB
- Підготовка аналітичної записки: «Індекс BigMac як індикатор ППС: порівняльний аналіз по країнах»
- Розв'язання задач на розрахунок валютних курсів, ефективного обмінного курсу та паритетів (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати крос-курси та ефективні валютні курси, застосовувати теорії паритету, аналізувати чинники формування валютних курсів.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Міжнародні фінансові організації та глобальна фінансова архітектура

Лекція 16 (2 год.): Глобальна фінансова архітектура: поняття, інституційний вимір. Бреттон-Вудські інституції: МВФ (моніторинг, кредитування) та Група Світового банку (МБРР, МАР, МФК, МАІГ, МЦУІС) — функції, ресурси, діяльність. Банк міжнародних розрахунків (БМР/БІС): роль у координації центральних банків, Базельський комітет з банківського нагляду. ФАТФ (FATF): боротьба з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму.

Регіональні банки розвитку: Азіатський банк розвитку (ADB), Міжамериканський банк розвитку (IDB), Африканський банк розвитку (AfDB), Азіатський банк інфраструктурних інвестицій (AIIB). Нові інституції: Новий банк розвитку БРІКС.

Ключові питання лекції

- Архітектура глобального фінансового управління (global financial governance)
- МВФ та Світовий банк: спільне та відмінне у функціях
- БМР як «банк центральних банків» і роль у стандартизації регулювання
- Базельський комітет та Basel III: вплив на банківські системи
- FATF: стандарти AML/CFT та їх імплементація в різних країнах
- G7, G20 та FSB (Рада з фінансової стабільності): координація фінансової політики

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз діяльності МВФ: огляд поточного кредитного портфеля (діючих програм допомоги), географічний розподіл, умовності. Аналіз програм для країн, що переживають фінансові труднощі.

Завдання 2. Аналіз рекомендацій Базельського комітету (Basel III): розрахунок показника достатності капіталу (CET1 ratio) для умовного банку з визначеною структурою балансу.

Завдання 3. Кейс: оцінка ефективності діяльності МВФ у подоланні фінансових криз (на прикладі Аргентини, Греції або іншої країни). Групове обговорення та презентація висновків.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання матеріалів офіційних сайтів МВФ (imf.org), Світового банку (worldbank.org) та БМР (bis.org): звіти, статистика, публікації
- Підготовка аналітичної записки: «Роль G20 та Ради з фінансової стабільності (FSB) у посткризовому реформуванні глобальної фінансової архітектури»
- Складання таблиці «Міжнародні фінансові організації: функції, ресурси, членство»
- Аналіз останнього Глобального звіту з фінансової стабільності МВФ (Global Financial Stability Report, 2024)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати структуру та функції міжнародних фінансових організацій, аналізувати їх роль у підтримці глобальної монетарної стабільності.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Фінансові кризи у зарубіжних країнах

Лекція 17 (2 год.): Фінансові кризи: поняття, типологія (банківські, валютні, боргові, криза платіжного балансу, системні кризи).
Причини виникнення: макроекономічні дисбаланси, слабкість фінансового регулювання, «пастка ліквідності», стадний ефект та самовиконувані прогнози. Канали поширення криз: торговельний, фінансовий, психологічний (зараження — contagion).

Ключові кризи та уроки: Велика депресія (1929–1933); Азійська криза (1997–1998); Глобальна фінансова криза (2007–2009): причини (subprime, сек'юритизація, leverage), наслідки, регуляторна реакція (Додд-Франк, Basel III); Боргова криза єврозони (2010–2015); COVID-19 та монетарна реакція (2020–2021); Інфляційний цикл 2021–2024 рр.

Механізми запобігання та подолання криз

- Макропруденційна політика: буфери капіталу, LTV-обмеження, DSTI
- Мікропруденційний нагляд: стрес-тестування банків (EBA, ФРС)
- Антикризова монетарна політика: нетрадиційні заходи QE, TLTRO
- Міжнародна координація: G20, FSB, МВФ
- Системи страхування депозитів (FDIC, EDIS) як стабілізатори
- Процедури врегулювання банків (bail-in vs bail-out)

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз фінансової кризи 2007–2009 рр.: причини виникнення, механізм поширення, роль центральних банків і МВФ. Складання «карти кризи» та хронології ключових подій.

Завдання 2. Розрахунок показників раннього попередження банківської кризи (індикатори Каминського-Рейнхарт) на умовних макроекономічних даних. Ідентифікація зон ризику.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Монетарна відповідь на інфляцію 2021–2024 рр. — чи були центральні банки достатньо швидкими та рішучими?» Аналіз аргументів.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Степаненко С. В. «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» — Харків: ДБТУ, 2022 — розділ «Фінансові кризи»
- Підготовка аналітичного огляду: «Глобальна фінансова криза 2007–2009 рр.: причини, перебіг та регуляторні реформи» (3–4 сторінки)
- Аналіз Global Financial Stability Report МВФ (imf.org) за 2024 р.: основні ризики для глобальної фінансової стабільності
- Систематизація матеріалу модуля 3 для підготовки до контрольної роботи

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати фінансові кризи, аналізувати їх причини та механізми поширення, оцінювати ефективність антикризових заходів центральних банків.

Цифровізація фінансів та сучасні тенденції розвитку грошово-кредитних систем

Тема 4.1

Цифрові валюти центральних банків (CBDC): концепція, типи, технологічна основа, глобальний досвід впровадження та вплив на грошово-кредитну систему.

Тема 4.2

Фінансові технології (FinTech) та їх вплив на грошово-кредитні системи: цифровий банкінг, платіжні системи, RegTech, криптовалюти та стейблкоїни.

Тема 4.3

Грошово-кредитні системи країн, що розвиваються, та перехідних економік. Особливості монетарного регулювання, фінансова інклюзія та цифрові рішення.

Тема 4.4

Сучасні тенденції та виклики розвитку глобальних грошово-кредитних систем. Дедоларизація, зелені фінанси, кліматичні ризики та монетарна політика.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Цифрові валюти центральних банків (CBDC)

Лекція 18–19 (4 год.): CBDC: поняття, відмінності від готівки, криптовалют та приватних стейблкоїнів. Типологія CBDC: роздрібні (rCBDC) та оптові (wCBDC); токенизовані та на основі рахунків. Технологічна основа: DLT/блокчейн vs централізовані системи. Мотиви впровадження: фінансова інклюзія, платіжна ефективність, монетарний суверенітет, конкуренція з криптовалютами та приватними платіжними системами.

Глобальний стан проектів CBDC: цифровий юань e-CNY (Китай, найбільш розвинений); цифровий євро (ЄЦБ, фаза підготовки 2023–2025); eNaira (Нігерія); Sand Dollar (Багамські острови); DCash (Карибські острови). Огляд за даними CBDC Tracker (BIS, 2024).

Вплив CBDC на грошово-кредитну систему

Потенційні наслідки введення rCBDC для банківської системи: дезінтермедіація банків, «цифровий набіг на банки» (digital bank run), структурні зміни у пасивах банків. Монетарні наслідки: новий канал монетарної трансмісії, можливість «гелікоптерних грошей» (helicopter money). Регуляторні питання: конфіденційність, кібербезпека, AML/CFT.

Ключові показники

- Кількість країн, що досліджують CBDC: понад 130 (за даними BIS, 2024)
- e-CNY: обсяг тестування понад 200 млрд юанів (станом на 2024 р.)
- Цифровий євро: планований запуск після 2025 р. (фаза підготовки)

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз проектів CBDC: заповнення таблиці для e-CNY, цифрового євро та двох інших проектів за критеріями (тип CBDC, технологія, стан, мотивація, поточний статус).

Завдання 2. Моделювання впливу rCBDC на банківський баланс: аналіз сценаріїв дезінтермедіації при різних рівнях переходу депозитів у CBDC. Розрахунок змін у кредитній спроможності банків.

Завдання 3. Кейс: проект цифрового євро — аналіз публічних консультацій ЄЦБ, очікувань споживачів та бізнесу, ключових ризиків та вигод. Формулювання власної позиції.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання доповіді BIS «Annual Economic Report 2024» — розділ «CBDC та майбутнє грошей»
- Підготовка аналітичного огляду: «Цифровий юань (e-CNY): технологія, стан впровадження та стратегічні цілі Китаю» (3–4 сторінки)
- Аналіз CBDC Tracker (bis.org/cbdc) та Atlantic Council CBDC Tracker: порівняння проектів по регіонах
- Підготовка презентації: «CBDC vs стейблкоїни: порівняльний аналіз для центральних банків» (8–10 слайдів)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати типи та технологічну основу CBDC, аналізувати глобальний досвід впровадження, оцінювати потенційний вплив на банківську систему.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

FinTech та вплив на грошово-кредитні системи

Лекція 20 (2 год.): Фінансові технології (FinTech): поняття, сегменти (платежі, кредитування, страхування, управління активами, RegTech, SupTech). Цифровий банкінг та необанки (neobanks): бізнес-моделі, приклади (Revolut, N26, Monzo, Nubank). Платіжні системи: карткові мережі (Visa, Mastercard), системи миттєвих платежів (SEPA Instant, FedNow, UPI Індія), SWIFT та конкуруючі системи (CIPS Китаю).

Криптовалюти та стейблкоїни: Bitcoin як «цифрове золото», Ethereum та смарт-контракти, DeFi (децентралізовані фінанси). Стейблкоїни: типи (забезпечені фіатом — USDT, USDC; алгоритмічні; забезпечені активами), ризики та крах UST/LUNA (2022). Регулювання криптоактивів: MiCA (ЄС, 2024), підходи різних країн.

RegTech та SupTech

RegTech (технології для відповідності вимогам регулювання): автоматизація AML/KYC, моніторинг транзакцій, звітність.

SupTech (технології для наглядових органів): машинне навчання для виявлення ризиків, Data Analytics в центральних банках. Відкрите банківництво (Open Banking): API, PSD2 в ЄС, конкуренція банків і FinTech.

- AI та великі дані (Big Data) в монетарному аналізі
- Кіберризики у фінансових системах: масштаб загроз та регуляторні відповіді
- «Пісочниці» для FinTech: регуляторні sandbox у Великій Британії та ЄС

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз платіжних екосистем: порівняння SWIFT, CIPS (Китай) та систем миттєвих платежів (SEPA Instant, FedNow) за критеріями покриття, швидкості, вартості та управління.

Завдання 2. Аналіз регулювання криптоактивів: ключові положення MiCA (ЄС, 2024). Порівняння підходів ЄС, США та Китаю до регулювання криптовалют і стейблкоїнів.

Завдання 3. Кейс: крах алгоритмічного стейблкоїна UST/LUNA (травень 2022 р.) — причини, механізм краху, наслідки для крипторинку та регуляторна реакція. Уроки для фінансової стабільності.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання доповіді BIS «Quarterly Review» (2023–2024) — матеріали щодо FinTech та цифрових валют
- Підготовка аналітичної записки: «Регулювання криптовалют у ЄС: MiCA як новий глобальний стандарт?» (2–3 сторінки)
- Аналіз сайтів: EBA (eba.europa.eu), FSB (fsb.org), BIS FinTech hub (bis.org/fsi)
- Підготовка есе: «FinTech та традиційні банки: конкуренція чи співпраця?» (3–4 сторінки)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати сегменти FinTech, аналізувати вплив цифровізації на грошово-кредитну систему, орієнтуватися в регулюванні криптоактивів.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Грошово-кредитні системи країн, що розвиваються

Лекція 21 (2 год.): Особливості грошово-кредитних систем країн, що розвиваються (emerging markets) та найменш розвинених країн: слабкість фінансового сектору, доларизація (офіційна та неофіційна), висока інфляція, обмежений доступ до фінансових послуг. Специфіка монетарного регулювання в умовах зовнішньої вразливості: «гріх первородний» (original sin), кризи «раптової зупинки» (sudden stop), carry trade і його дестабілізуючий потенціал.

Фінансова інклюзія: поняття, глобальні показники (Global Findex 2022), зв'язок з доходами та розвитком. Цифрові рішення для фінансової інклюзії: мобільний банкінг (M-Pesa в Кенії), цифрові платежі (UPI в Індії), мікрокредитування. Роль CBDC у розширенні фінансового доступу.

Регіональні особливості

Африка: M-Pesa, мобільні гроші як основний платіжний канал, eNaira (Нігерія). **Азія:** Індія (UPI, Jan Dhan Yojana — фінансова інклюзія), Індонезія, В'єтнам. **Латинська Америка:** доларизація (Еквадор, Панама, Сальвадор), BitCoin як законний засіб платежу (Сальвадор, 2021). **Пострадянські країни:** монетарна трансформація, дедоларизація, інфляційне таргетування.

- Ізраїль: цифровий шекель та провідний FinTech-хаб
- Польща: один з найрозвиненіших ринків миттєвих платежів у ЄС
- Досвід монетарної реформи та таргетування інфляції в Польщі (NBP) як урок для України

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз фінансової інклюзії: порівняння показників доступу до фінансових послуг (банківський рахунок, кредит, страхування) за даними Global Findex 2022 для 10 країн різних рівнів розвитку.

Завдання 2. Аналіз монетарної трансформації в пострадянських країнах: перехід від фіксованого до плаваючого курсу та інфляційного таргетування (приклади: Польща, Румунія, Казахстан). Побудова порівняльної таблиці.

Завдання 3. Кейс: цифрові мобільні гроші M-Pesa (Кенія) — модель, охоплення, вплив на банківську систему та фінансову інклюзію. Аналіз потенціалу реплікації в інших країнах.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання World Bank Global Findex Report 2022 (worldbank.org): ключові показники фінансової інклюзії по регіонах
- Підготовка аналітичної записки: «Монетарна система та фінансова інклюзія в одній з країн, що розвиваються» (за вибором студента, 2–3 сторінки)
- Аналіз програм МВФ для країн, що розвиваються: умови, результати та вплив на монетарну стабільність
- Підготовка таблиці «Цифрові фінансові рішення для фінансової інклюзії: приклади по регіонах»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати особливості грошово-кредитних систем країн, що розвиваються, аналізувати проблеми фінансової інклюзії та цифрові рішення.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Сучасні тенденції та виклики розвитку грошово-кредитних систем

Лекція 22 (2 год.): Дедоларизація: причини, форми (торговельна, резервна, фінансова), поточні тенденції. Роль юаня, євро та SDR як альтернатив долару. Геоекономічна фрагментація та «балканізація» глобальної фінансової системи після 2022 р.: наслідки санкцій проти Росії, ризики фрагментації SWIFT.

Зелені фінанси та монетарна політика: кліматичні ризики для фінансової стабільності (фізичні та перехідні ризики). Позиція центральних банків: Network for Greening the Financial System (NGFS), зелені облігації (green bonds), стрес-тестування кліматичних ризиків банків. Таксономія ЄС для сталого фінансування.

Виклики та перспективи

- Штучний інтелект в монетарному регулюванні: можливості та ризики
- Кібербезпека критичної фінансової інфраструктури
- Демографічні зміни та їх вплив на монетарну та фінансову політику
- Дефіцит загальнодоступних активів (global safe assets): дилема Тріффіна XXI ст.
- Монетарна політика в умовах хронічно низьких нейтральних ставок (r^*)
- Фінансова відкритість і виклики для монетарної незалежності

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз дедоларизації: динаміка частки долара у глобальних резервах (1999–2024, дані МВФ COFER). Ідентифікація бенефіціарів і рушіїв дедоларизаційних процесів.

Завдання 2. Аналіз ринку зелених облігацій (green bonds): обсяги емісії, географічна структура, емітенти (уряди, центральні банки, корпорації). Зв'язок із цілями сталого розвитку ООН.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Які тенденції матимуть найбільший вплив на грошово-кредитні системи зарубіжних країн у 2025–2030 роках?» Студенти представляють обґрунтовані позиції.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання доповіді BIS «Annual Economic Report 2024» — тенденції в глобальних монетарних системах
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: «Перспективи трансформації глобальної фінансової архітектури до 2030 р.» (4–5 сторінок)
- Підготовка презентації: «Майбутнє грошово-кредитних систем: тенденції та виклики» (12–15 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового іспиту

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати глобальні тенденції розвитку грошово-кредитних систем, оцінювати перспективи дедоларизації та зелених фінансів, прогнозувати виклики для монетарного регулювання.

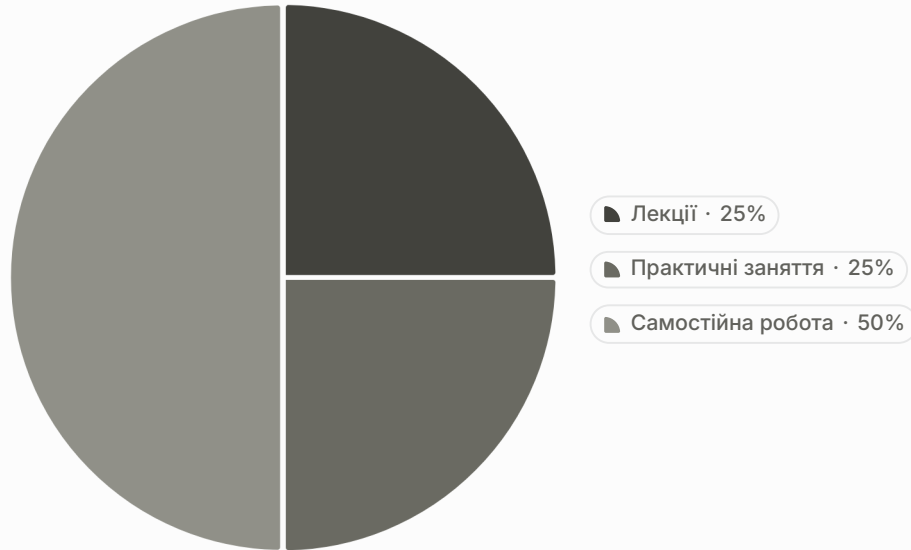
Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Грошово-кредитна система: поняття та типологія	4	2	6
	Тема 1.2 — Кредитна система зарубіжних країн	4	2	6
	Тема 1.3 — Центральні банки зарубіжних країн	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Грошово-кредитна система США	4	2	6
	Тема 2.2 — Грошово-кредитна система Єврозони та ЄС	4	2	6
	Тема 2.3 — Велика Британія та Японія	2	2	4
	Тема 2.4 — Грошово-кредитна система Китаю	4	2	6
Модуль 3	Тема 3.1 — Міжнародна валютна система та МВФ	4	2	6
	Тема 3.2 — Валютні курси та валютні ринки	2	2	6
	Тема 3.3 — Міжнародні фінансові організації	2	2	4
	Тема 3.4 — Фінансові кризи у зарубіжних країнах	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 — Цифрові валюти центральних банків (CBDC)	4	2	6
	Тема 4.2 — FinTech та вплив на грошово-кредитні системи	2	2	6
	Тема 4.3 — Грошово-кредитні системи країн, що розвиваються	2	2	4
	Тема 4.4 — Сучасні тенденції та виклики	2	2	5
Разом		30	30	60

Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією, практикою та самостійним дослідженням.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, порівняльних таблиць і актуальних статистичних даних центральних банків та МВФ.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок розрахунків, аналіз кейсів реальних грошово-кредитних ситуацій, дискусії та захист аналітичних проектів.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка аналітичних записок, робота з офіційними джерелами центральних банків та міжнародних організацій. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за навчальними посібниками з грошово-кредитних систем (Степаненко, Крупка та ін.), офіційними звітами центральних банків та міжнародних організацій (МВФ, БМР, ЄЦБ, ФРС). Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних авторів і країн.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (валютні курси, грошовий мультиплікатор, показники Basel III, CBDC-сценарії); аналітичних завдань (порівняльний аналіз грошово-кредитних систем, монетарна політика центральних банків, фінансові кризи); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з питань цифровізації фінансів.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Федеральної резервної системи ([federalreserve.gov](https://www.federalreserve.gov)), Банку міжнародних розрахунків ([bis.org](https://www.bis.org)), МВФ ([imf.org](https://www.imf.org)), ЄЦБ ([ecb.europa.eu](https://www.ecb.europa.eu)), Банку Англії ([bankofengland.co.uk](https://www.bankofengland.co.uk)), РБДК ([pbc.gov.cn](https://www.pbc.gov.cn)), НБУ (bank.gov.ua). Аналіз статистичних баз, CBDC Tracker та Global Financial Stability Reports.

Підготовка до занять та контролю

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули, порівняльні характеристики); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем та підсумкового іспиту.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітична записка, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, порівняльний аналіз грошово-кредитних систем, оцінка монетарної політики). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмовий іспит (теоретичні питання, аналітичні задачі, тестові завдання). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й аналітичних та цифрових навичок, необхідних для майбутньої фахової діяльності у сфері фінансів та управлінських інформаційних систем.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням порівняльних таблиць, статистичних даних центральних банків та МВФ, актуальних прикладів монетарної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних монетарних ситуацій (фінансові кризи, рішення центральних банків, впровадження CBDC); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (грошовий мультиплікатор, валютні курси, показники Basel III, паритет відсоткових ставок); відпрацювання алгоритмів розв'язання.

Дискусії

Обговорення актуальних проблем: монетарна реакція на інфляцію 2022–2024 рр., CBDC vs криптовалюти, дедоларизація, регулювання FinTech; розвиток критичного мислення та аргументації.

Робота з базами даних

Опрацювання статистичних баз МВФ, БМР, ЄЦБ, ФРС; аналіз звітів про фінансову стабільність; використання інформаційних систем та інструментів Data Analytics для аналізу монетарних даних.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, есе та презентацій за обраною темою з грошово-кредитних систем; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Степаненко С. В.

Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: методичні рекомендації для практичних занять. — Харків: ДБТУ, 2022.

2

Крупка М. І., Андрущак Є. М., Пайтра Н. В.

Банківська система: підручник. — Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023.

3

Рисін В. В.

Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навчальний посібник. — Вид. оновлене. — 2022.

4

Стойко О. Я., Дема Д. І.

Фінанси: підручник. — Житомир: Університет «Полісся», 2024. — 317 с.

5

Харкуша Ю. О.

Монетарна політика: операційний дизайн центрального банку. Фінанси України. — 2023. — № 2. — С. 7–28.

6

Якименко І. Л., Петрашко Л. П.

Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти. — Київ: НУХТ, 2022. — 337 с.

7

BIS. Annual Economic Report 2024.

Basel: Bank for International Settlements, 2024. — Розділи: «Monetary policy», «CBDC», «FinTech and financial stability». Режим доступу: bis.org/publ/arpdf/ar2024e.htm

8

IMF. World Economic Outlook, April 2024.

Washington: International Monetary Fund, 2024. Режим доступу: imf.org/en/Publications/WEO

9

IMF. Global Financial Stability Report, April 2024.

Washington: International Monetary Fund, 2024. Режим доступу: imf.org/en/Publications/GFSR

10

ECB. Annual Report 2023.

Frankfurt: European Central Bank, 2024. Режим доступу: ecb.europa.eu/pub/annual/html/index.en.html

Нормативно-правова база та стандарти

- Статут ЄЦБ та Євросистеми
ecb.europa.eu/ecb/legal/statute
- Federal Reserve Act (USA)
federalreserve.gov/aboutthefed/fract.htm
- Basel III Framework (BCBS)
bis.org/bcbs/basel3.htm
- MiCA Regulation (ЄС, 2023)
eur-lex.europa.eu

Офіційні ресурси та фахові видання

Банк міжнародних розрахунків (BIS)

bis.org | CBDC Tracker, Basel Reports

Європейський центральний банк

ecb.europa.eu | Stats, Annual Report

Національний банк України

bank.gov.ua | Монетарна статистика

Atlantic Council CBDC Tracker

atlanticcouncil.org/cbdctracker

Міжнародний валютний фонд

imf.org | WEO, GFSR, COFER

Федеральна резервна система США

federalreserve.gov | H.4.1, H.6

Журнал «Фінанси України»

finukr.org.ua